

**અસ્વીકરણ:** : સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

બીર સિંહ

વિરુદ્ધ

હિમાચલ પ્રદેશનું રાજ્ય

એપ્રિલ ૨૫, ૨૦૦૬

(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ. બી. સિંહા અને ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પી. પી. નૌલેકર]

ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ – કલમ ૩૦૭ – પોલીસકર્મીને થયેલી  
ગંભીર ઈજાઓ – પોલીસ ચોકી પર – સ્થાનિક ગ્રામજનો દ્વારા 'ખુખરી', તીક્ષ્ણ  
હથિયારથી આપવામાં આવેલા અનેક પ્રહારોના કારણે – નીચેની અદાલતો દ્વારા  
હત્યાના પ્રયાસ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો – યોગ્યતા – પકડાયેલ, સાચું

કારણ કે પીડિતાના નિવેદનને બે સાક્ષીઓ તેમજ તબીબી પુરાવાઓ દ્વારા ભૌતિક વિગતોમાં પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી – ઉપરાંત, આરોપીએ બચાવ પક્ષના કોઈપણ સાક્ષીની તપાસ કરી ન હતી અને પોલીસ ચોકી પર તેઓની હાજરી સમજાવી ન હતી – તપાસ અધિકારીને પણ ઘટના વિશે તાત્કાલિક જાણ કરવામાં આવી હતી – ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા, ૧૯૭૩ – કલમ ૧૦૭ ૧૫૧ સાથે વાંચવામાં આવે છે – ફોજદારી ટ્રાયલ – સાક્ષીઓની જુબાની – તબીબી પુરાવા.

અપીલકર્તા રાત્રે લગભગ ૮-૩૦ વાગ્યે પોલીસ ચોકી પર આવ્યો અને પોલીસ કર્મચારીઓને તેની સાથે તેના ગામમાં જવા કહ્યું કારણ કે જૂથની લડાઈની ધમકી ચાલી રહી હતી.પરંતુ ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧, સહાયક પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર, એ તે સમયે ગામની મુલાકાત લેવાનો ઇનકાર કર્યો, જોકે તેમણે ખાતરી આપી કે બીજા દિવસે પોલીસ ટુકડી મોકલવામાં આવશે.તેમની સલાહ પર, અપીલકર્તા પણ પોલીસ પોસ્ટ બિલ્ડિંગમાં રોકાયા હતા.

બાદમાં રાત્રે, જ્યારે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી નંબર ૧ ભોજન માટે જઈ રહ્યા હતા, ત્યારે અપીલકર્તાએ તેમના ચહેરા પર 'ખુખરી' વડે તીક્ષણ પ્રહાર કર્યો હતો અને ત્યારબાદ બીજો પ્રહાર કર્યો હતો, જેના પરિણામે તેમની કોણી પર કાપની

ઈજા થઈ.ફરિયાદી સાક્ષી-૧ એ 'ખુખરી' છીનવી લેવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો પરંતુ તેને હાથમાં ઈજાઓ થઈ હતી.અવાજ સાંભળીને, ફરિયાદી સાક્ષી-૪ અને ફરિયાદી સાક્ષી-૫ સહિત ચાર પોલીસ કોન્સ્ટેબલ ઘટના સ્થળ પર પહોંચ્યા અને અપીલકર્તાને કાબૂમાં લીધો.

ફરિયાદ પક્ષે, પોતાના કેસના સમર્થનમાં, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧, ઘાયલોની તપાસ કરવા ઉપરાંત, ઘટનાના નજરે જોનારા સાક્ષીઓ, જેમ કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૪ અને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૫, ની પણ તપાસ કરી.સેશન્સ જજે અપીલકર્તાને હત્યાના પ્રયાસ માટે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યો હતો અને તેને ૭ વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારી હતી. અપીલ દરમ્યાન , ઉચ્ચ અદાલતે આરોપીને દોષિત ઠેરવ્યો હતો પરંતુ સજાને ઘટાડીને ૫ વર્ષ કરી હતી.

આ અદાલતમાં અપીલમાં, એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષીઓ ૧, ૪ અને ૫ ના પુરાવા અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવવા માટે અપૂરતા હતા; ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧૧, એક સ્વતંત્ર સાક્ષી, ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપતા ન હતા; અન્ય સ્વતંત્ર સાક્ષીઓ ઉપલબ્ધ હોવા છતાં તેમની તપાસ કરવામાં આવી ન હતી કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી તરીકે તેમને રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા; ફરિયાદ પક્ષે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧ ની વિલંબિત

તપાસ સમજાવી ન હતી અને ઘટનાની ઉત્પત્તિ, એટલે કે અપીલકર્તાના ગામમાં મુક્ત લડાઈ થઈ હતી તે સાબિત ન થઈ હોવાથી, ફરિયાદ પક્ષનો કેસ અપીલકર્તાનો દોષ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો હોવાનું માનવું જોઈએ.

અપીલ ફગાવી દેતા, અદાલતે જણાવેલ કે ,

:૧.૧ ફરિયાદી સાક્ષી-૧ને ગંભીર ઈજાઓ થઈ હતી.તેમણે કેવી રીતે ઈજાઓ સહન કરી તે અંગે વિગતવાર જણાવ્યું હતું.તેમને થયેલી ઈજાઓ તબીબી પુરાવા દ્વારા સમર્થન આપે છે.તેમણે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે તેઓ ઘટના સમયે આરોપીઓને ઓળખી પણ શક્યા ન હતા, પરંતુ તેમના જણાવ્યા અનુસાર, તેમને પાછળથી જાણવા મળે છે કે બે જૂથો કે જેઓ આરોપી દ્વારા લડતા હોવાની જાણ કરવામાં આવી હતી, તેમણે શાંતિ ભંગ થવાની આશંકાની ફરિયાદ સાથે પોલીસ દળના પ્રભારી તરીકે તેમની ક્ષમતામાં અગાઉ તેમનો સંપર્ક કર્યો હતો અને તે આધારે, તેમના દ્વારા કલમ ૧૦૭/૧૫૧, સીઆરપીસી હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી.[૩૪૦-એફ]

૧.૨ ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧ ના નિવેદનને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૪ અને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૫ દ્વારા મહત્વપૂર્ણ વિગતોમાં સમર્થન આપવામાં

આવ્યું હતું.ઉપરોક્ત સાક્ષીઓના નિવેદનોને અવિશ્વાસિત કરવા માટે કોઈ શંકાનો પડછાયો મૂકે તેવી કોઈ સામગ્રી દર્શાવવામાં આવી નથી.[૩૪૧-બી]

૨ અપીલકર્તાએ કોઈ પણ બચાવ પક્ષના સાક્ષીની તપાસ કરી નથી. હકીકતમાં, તેણે કોઈ ચોક્કસ બચાવમાં પ્રવેશ કર્યો નથી.તે પોલીસ ચોકી પર કેમ આવ્યો તે તેના દ્વારા સમજાવવામાં આવ્યું ન હતું. તેમણે રસપ્રદ રીતે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષીઓને સૂચન આપ્યું કે જ્યારે તેઓ રસ્તો પર ગયા ત્યારે કેટલાક અજાણ્યા લોકોએ ફરિયાદી સાક્ષી-૧ પર હુમલો કર્યો હતો અને તે દરમિયાન તેઓ તે રસ્તા પરથી પસાર થઈ રહ્યા હતા, ત્યારે તેમની શંકાના આધારે ધરપકડ કરવામાં આવી હતી, જે સ્પષ્ટપણે ઘટના સ્થળે તેમની હાજરીને સ્થાપિત કરે છે.[૩૪૦-ઈ; ૩૪૧-ઈ]

૩.૧ તપાસ અધિકારીને ઘટના વિશે તાત્કાલિક જાણ કરવામાં આવી હતી જેના આધારે પ્રાથમિક માહિતી અહેવાલ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.જિલ્લા મુખ્યાલયથી ઘટના સ્થળ સુધી તેમને મુશ્કેલ રસ્તા પર ચાલીને જવું પડ્યું અને આમ, તેઓ ૯ મે, ૧૯૮૮ ની રાત્રે જ ત્યાં પહોંચી શક્યા.તેમણે સ્પષ્ટપણે કહ્યું કે ૨૧ મે, ૧૯૮૮ પહેલા તેઓ ઘાયલોનું કોઈ નિવેદન લઈ શકતા નથી કારણ કે તેઓ તે આપવાની સ્થિતિમાં નહોતા, જોકે તેઓ વાત કરી રહ્યા હતા.[૩૪૦-એચ; ૩૪૧-એ]

૩.૨ પ્રશ્નમાં રહેલી ઘટના ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૪ દ્વારા દૈનિક ડાયરીમાં ખૂબ વિગતવાર નોંધવામાં આવી હતી.તેને જિલ્લા મુખ્યાલયમાં મોકલવાની હતી.તપાસ અધિકારી પોતાનું કામ પૂરું કર્યા પછી જ ઘટના સ્થળે આવી શકતા હતા, જિલ્લા મુખ્યાલયથી ઘટના સ્થળ સુધી ચાલીને જતા હતા, જે એ પણ દર્શાવે છે કે પોલીસને શક્ય તેટલી વહેલી તકે માહિતી આપવામાં આવી હતી.  
[૩૪૧-એફ]

૪.૧ ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧૧, સરપંચને પ્રતિકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે, કારણ કે તેમના જણાવ્યા અનુસાર, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧ પોલીસ સ્ટેશનની ઈમારત નજીક ઈજાગ્રસ્ત સ્થિતિમાં, કંઈક અંશે બેભાન અવસ્થામાં પડેલો હતો. તેમની જુબાની પરથી જણાય છે તેમ, તેઓ તેમના અગાઉના નિવેદનથી વિચલિત થયા હતા.સેશન્સ જજ અને ઉચ્ચ ન્યાયાલય બંનેએ અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે ફક્ત ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧૧ ને ફરી ગયેલ સાક્ષી જાહેર કરવામાં આવ્યા હોવાથી, તે પોતે જ એવા અંતીમ નિર્ણય પર નહીં પહોંચે કે અન્ય સાક્ષીઓના નિવેદનો પર આધાર રાખી શકાય નહીં.  
[૩૪૧-સી, ડી]

જ.ર.એ વાત સાચી હોઈ શકે છે કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧૧ ને બોલાવવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ તેનો અર્થ એ નથી કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૪ અને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૫ અન્ય ગામના લોકોને પણ બોલાવવા બંધાયેલા હતા. ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧૧ ને ઘટનાની જાણ કરવા માટે બોલાવવામાં આવ્યા હશે.[૩૪૧-સી]

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસડીક્શન: ફોજદારી અપીલ નંબર ૨૧૯/૧૯૯૯.

ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૩૮૬/૧૯૯૦ માં હિમાચલ પ્રદેશ હાઈકોર્ટના ૨૬/૦૭/૧૯૯૬ ના ચુકાદા પરથી.

અપીલકર્તા વતી વિજય કે મહેતા, એસી.

પ્રતિવાદી માટે જે. એસ. આત્રી.

અદાલતનો ચુકાદો આમના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.બી. સિંહા. અપીલકર્તાને જહલામા ખાતે પોલીસ ચોકી સ્થિત સહાયક સબ-ઇન્સ્પેક્ટર ઓફ પોલીસ શ્રી હરજીત રામની હત્યાના

પ્રયાસના આરોપસર ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૭ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનો કરવાના આરોપસર નીચેની અદાલતો દ્વારા દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે.અહીં અપીલકર્તા રેપે ગામનો રહેવાસી છે.હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્યના એક દૂરના જિલ્લામાં, જહલામા પોલીસ ચોકી આ ગામથી લગભગ ૩ કિલોમીટર દૂર આવેલી છે.તે રાત્રે લગભગ ૮-૩૦ વાગ્યે પોલીસ ચોકી પર આવ્યો અને પોલીસ કર્મચારીઓને તેની સાથે રેપ ગામમાં જવા કહ્યું કારણ કે, કથિત રીતે, ત્યાં જૂથની લડાઈ ચાલી રહી હતી.ઉપરોક્ત ચોકીમાં, એ એસ આઈ હરજીત રામ ઉપરાંત, અન્ય બે કોન્સ્ટેબલ, જેમ કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૪ દેવી સિંહ અને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૫ તાશી દોરજે પણ હાજર હતા, ઉપરાંત બે અન્ય કોન્સ્ટેબલ, જેમ કે ભીમ સિંહ અને દિલે રામ પણ હાજર હતા. ઉપરોક્ત ગામની મુલાકાત લેવાની તેમની વિનંતી પર, અપીલકર્તાએ તેમની વિનંતી સ્વીકારવાનો અસ્વીકાર કર્યો હતો અને કહ્યું હતું કે મોડી રાત હોવાથી અને ગામ તરફ જતો રસ્તો તેમજ રસ્તો ઢાળવાળા હતા અને પાણીના ભારે પ્રવાહને કારણે નાળાઓ છલકાઈ ગયા હોવાથી સારી સ્થિતિમાં ન હતા, તેથી રાત્રિના તે સમયે કોઈપણ મુસાફરી કરવી સલામત રહેશે નહીં. અને તેમને ખાતરી આપવામાં આવી હતી કે બીજા દિવસે વહેલી સવારે આ ગામમાં પોલીસ દળ મોકલવામાં આવશે.અપીલકર્તાને પણ સલાહ આપવામાં આવી હતી કે આવા સમયે પાછા ન જાઓ અને પોલીસ ચોકીમાં રહો.તેમણે આ વિનંતીનું પાલન કર્યું હોવાનું કહેવાય છે.જે ઈમારતમાં પોલીસ ચોકી આવેલી છે તે બે માળની છે.ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર પર,



પોલીસનું કાર્યાલય હતું, જ્યારે પહેલા માળે, રસોડું હતું.માહિતી આપનાર વ્યક્તિએ અપીલકર્તાને પોતાનું ભોજન લેવા માટે તેની સાથે જવા કહ્યું.ઓફિસ રૂમમાંથી રસોડામાં જતી વખતે, ઘાયલોએ તે સમયે સીડી ચઢવાનું શરૂ કર્યું.અપીલકર્તા દ્વારા કથિત રીતે તેમના ચહેરાની જમણી બાજુ આંખ નીચે 'ખુખરી' વડે તીક્ષ્ણ માર માર્યો હતો, જે નાકના પાછળના ભાગથી શરૂ થઈને કાનના ભાગ સુધી લંબાવીને મારવામાં આવ્યો હતો.જ્યારે તેણે પાછળ ફરીને જોયું, ત્યારે તેના પર બીજો એક ફટકો મારવામાં આવ્યો જેના કારણે તેની જમણી કોણી પર આડી રીતે કાપ મૂકવામાં આવ્યો.અપીલકર્તાના હાથમાંથી ઉપરોક્ત ખુખરી છીનવી લેવાના હેતુથી, માહિતી આપનારને તેના હાથમાં ઈજાઓ થઈ હતી. અવાજ સાંભળીને, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૪ અને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૫, અન્ય બે કોન્સ્ટેબલ સાથે દોડીને સ્થળ પર પહોંચ્યા અને અપીલકર્તાને કાબુમાં લીધો.ઈજાગ્રસ્તોએ તેના હાથમાંથી ખુખરી છીનવી લીધી હતી.ત્યારબાદ, તેમને બિલ્ડિંગના ઉપરના માળના ઓરડામાં ખસેડવામાં આવ્યા હતા.અપીલકર્તાની ઓફિસ રૂમમાં અટકાયત કરવામાં આવી હોવાનું કહેવાય છે. જહલામાથી ૩ થી ૪ કિલોમીટર દૂર શાંશા નામના ગામના સ્થળે એક નાનું હોસ્પિટલ હતું. તે હોસ્પિટલમાંથી એક ડૉક્ટરને કોન્સ્ટેબલ દ્વારા બોલાવવામાં આવ્યો હતો, જે રાત્રે લગભગ ૧૨-૦૦ વાગ્યે પોલીસ ચોકી પર પહોંચ્યો હતો.ઘાયલોના ઘા પર ટાંકા લગાવવામાં આવ્યા હતા. સરપંચને બોલાવવામાં આવ્યા હોવાનું કહેવાય છે.આ ઘટના દૈનિક ડાયરીમાં નોંધવામાં આવી હતી અને

ફરિયાદી સાક્ષી-૪ દેવી સિંહ તેને કેલોંગ ખાતે આવેલા જિલ્લા મુખ્યાલયમાં લઈ ગયા હતા, જે જાહલમાથી લગભગ ૨૬ કિલોમીટર દૂર આવેલું હોવાનું કહેવાય છે.તપાસ અધિકારી, ફરિયાદી સાક્ષી-૯ શોભા રામે ૮/૯ મે, ૧૯૮૮ની રાત્રે જાહલામાની મુલાકાત લીધી હતી અને તપાસ શરૂ કરી હતી.બીજા દિવસે સવારે ઈજાગ્રસ્તને શાંશા ખાતેની હોસ્પિટલમાં મોકલવામાં આવ્યો હતો.ત્યારબાદ તેમને કેલોંગ ખાતેની જિલ્લા હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા.

તપાસ પૂર્ણ થયા બાદ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૭ હેઠળ આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું.

ફરિયાદી સાક્ષી-૧ દ્વારા થયેલી ઈજાઓ નીચે મુજબ છે:

- ૧ જમણી આંખના આંતરિક ખૂણેથી જમણા કાનની નીચે સુધી વિસ્તરેલી દિશામાં ત્રાંસુ ઘા.કદ ૧૫ સેન્ટીમીટર લાંબો, ૧ સેન્ટીમીટર ઊંડો અને ૧/૨ સેન્ટીમીટર પહોળો.
- ૨ કપાળની જમણી બાજુએ કપાળની બાજુથી ઉપરની તરફ અને પાછળની તરફ કાપેલો ઘા.૧૦ સેન્ટીમીટર લાંબો, ૧/૨ સેન્ટીમીટર પહોળો અને ૧/૨ સેન્ટીમીટર ઊંડો.

- ૩ જમણા કાનની પાછળ એક કાપેલો ઘા ત્રાંસા રીતે મૂકવામાં આવ્યો છે.૪ ૧/૨ સેન્ટીમીટર લાંબો, ૧/૨ સેન્ટીમીટર ઊંડો અને ૧/૨ સેન્ટીમીટર પહોળો.
- ૪ જમણા કાન પર તીક્ષ્ણ ઘા.૧ સેન્ટીમીટર લાંબો અને ૧/૨ સેન્ટીમીટર ઊંડો.
- ૫ પહેલી અને બીજી આંગળી વચ્ચે ચીરાવાળો ઘા.૭ સેન્ટીમીટર લાંબો ૧/૨ સેન્ટીમીટર લાંબો ૧ સેન્ટીમીટર ઊંડો ૧ ૧/૨ ઇંચ લાંબો.
- ૬ ડાબા અંગૂઠાના પાયા પર ૧ સેન્ટીમીટર લાંબો છેદાયેલો ઘા, ૧/૨ સેન્ટીમીટર ઊંડો.૧૧/૨ સેન્ટીમીટર લાંબો, ૧/૨ સેન્ટીમીટર ઊંડો છેદાયેલો ઘા.
- ૭ જમણા ખભાના પાછળના ભાગમાં ૨ સેન્ટીમીટર લાંબો, ૧/૨ સેન્ટીમીટર ઊંડો કાપેલો ઘા હતો જે ઊભી રીતે મૂકવામાં આવ્યો હતો.

ઘાયલની તપાસ ૦૯/૦૫/૧૯૮૮ ના રોજ ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૨ ડૉ. નામગચાલ દ્વારા કરવામાં આવી હતી.

ફરિયાદ પક્ષે, પોતાના કેસના સમર્થનમાં, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧, ઘાયલોની તપાસ કરવા ઉપરાંત, ઘટનાના નજરે જોનારા સાક્ષીઓ, જેમ કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૪ અને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૫, ની પણ તપાસ કરી હતી.

દોષિત ઠેરવવાનો ચુકાદો નોંધ્યા પછી, વિદ્વાન ડીસ્ટ્રીક્ટ અને સેશન્સ જજે અપીલકર્તાને ૭ વર્ષની સખત કેદ અને રૂ,૦૦૦ રૂપિયા દંડ ફટકાર્યો.તેના પર કરવામાં આવેલી અપીલ પર, હાઈકોર્ટે ઉપરોક્ત દોષિત ઠેરવ્યો, પરંતુ, સજા ૭ વર્ષથી ઘટાડીને ૫ વર્ષ કરી, પરંતુ તેના પર રૂ,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ ફટકાર્યો.

અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી વિજય કે. મહેતા, અપીલના સમર્થનમાં, એવી રજૂઆત કરશે કે વિદ્વાન ડીસ્ટ્રીક્ટ અને સેશન્સ જજ અને હાઈકોર્ટ બંનેએ એવા તારણ પર પહોંચવામાં સ્પષ્ટ ભૂલો કરી હતી કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૪ અને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૫ ના પુરાવા અપીલકર્તા સામે દોષિત ઠેરવવા માટે પૂરતા હતા.વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા અનુસાર, ફરિયાદી પક્ષ પુરાવાઓનું સર્વગ્રાહી રીતે વિશ્લેષણ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે નીચેની વિદ્વાન

અદાલતોએ એ હકીકત ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ ગયા કે સ્વતંત્ર સાક્ષી, જેમ કે હીરા લાલ, જે ગ્રામ પ્રધાન હતા, તેમણે ફરિયાદ પક્ષના કેસને ટેકો આપ્યો ન હતો અને તેમને પ્રતિવાદી જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.વધુમાં, ફરિયાદ પક્ષે એ પણ સમજાવ્યું ન હતું કે ૦૯/૦૫/૧૯૮૮ ના રોજ તપાસ અધિકારી, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૯ શોભા રામ દ્વારા પહેલી વાર ઘાયલની તપાસ કેમ કરવામાં આવી.એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવેલી સામગ્રીને ધ્યાનમાં રાખીને, એવું લાગે છે કે ગામમાં અન્ય સ્વતંત્ર સાક્ષીઓ ઉપલબ્ધ હતા, પરંતુ તેમ છતાં, તપાસ અધિકારી દ્વારા ગામમાં અન્ય કોઈ વ્યક્તિની પૂછપરછ કરવામાં આવી ન હતી કે તેમાંથી કોઈને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી તરીકે ટાંકવામાં આવ્યા ન હતા.ઘટનાની ઉત્પત્તિ, એટલે કે, અપીલકર્તાના ગામમાં એટલે કે, રેપમાં, મુક્ત લડાઈ થઈ હતી, જે સાબિત ન થયા બાદ, ફરિયાદ પક્ષનો કેસ અપીલકર્તાનો ગુનો સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો હોવાનું માનવું જોઈએ.

બીજી તરફ, રાજ્યના વિજ્ઞાન વકીલે વિવાદિત ચુકાદાને ટેકો આપ્યો હતો.

આ અપીલમાં ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલો તરફ ધ્યાન આપતા પહેલા, આપણે કેસની કેટલીક વિશિષ્ટ લાક્ષણિકતાઓ જોઈ શકીએ છીએ.અપીલકર્તા રેપ ગામના રહેવાસી હતા તે હકીકત વિવાદમાં નથી.વધુમાં તે વિવાદમાં નથી કે

ફરિયાદી સાક્ષી-૧, એ. એસ. આઈ. હરજિત રામને ગંભીર ઇજાઓ થઈ હતી.અપીલકર્તાની જાહલમા ખાતે આવેલી પોલીસ ચોકી ખાતે ધરપકડ કરવામાં આવી હોવાનું કહેવાય છે.જો આ અદાલત ફરિયાદ પક્ષના કેસ પર વિશ્વાસ કરે તો, આ ઘટના તે રાત્રે ૮-૩૦ વાગ્યા પછી પોલીસ ચોકીમાં જ બની હતી.અપીલકર્તાએ કોઈ બચાવ પક્ષના સાક્ષીની તપાસ કરી નથી.હકીકતમાં, તેણે કોઈ ચોક્કસ બચાવમાં પ્રવેશ કર્યો નથી.તે પોલીસ ચોકી પર કેમ આવ્યો તે તેના દ્વારા સમજાવવામાં આવ્યું ન હતું.

ફરિયાદી સાક્ષી-૧એ તેને કેવી રીતે ઇજાઓ થઈ હતી તે અંગે વિગતવાર જણાવ્યું હતું.તેમને થયેલી ઇજાઓ તબીબી પુરાવા દ્વારા સમર્થન આપે છે.તેમણે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે ઘટના સમયે તેઓ આરોપીને ઓળખી પણ શકતા ન હતા, પરંતુ તેમના જણાવ્યા અનુસાર, તેમને પાછળથી ખબર પડી કે બે જૂથો કે જેઓ આરોપી દ્વારા લડતા હોવાની જાણ કરવામાં આવી હતી, તેમણે શાંતિ ભંગ થવાની આશંકાની ફરિયાદ સાથે પોલીસ દળના પ્રભારી તરીકે તેમની ક્ષમતામાં અગાઉ તેમનો સંપર્ક કર્યો હતો અને તે આધારે, તેમના દ્વારા ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૧૦૭ તથા ૧૫૧ હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી.

રાત અંધારી હતી.ઓફિસમાં વીજળી નહોતી. ઇજાગ્રસ્તો અને અન્ય કોન્સ્ટેબલોએ મીણબત્તીઓ પ્રગટાવી હતી.

જે આધારે પ્રાથમિક માહિતી અહેવાલ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો તેના આધારે તપાસ અધિકારીને ઘટના વિશે તાત્કાલિક જાણ કરવામાં આવી હતી તે બાબતમાં કોઈ વિવાદ નથી.વધુમાં, એ વાતમાં કોઈ વિવાદ નથી કે તપાસ અધિકારીને જિલ્લા મુખ્યાલયથી ઘટના સ્થળ સુધી મુશ્કેલ માર્ગે ચાલવું પડ્યું હતું અને તેથી તેઓ ૯ મે, ૧૯૮૮ ની રાત્રે જ ત્યાં પહોંચી શક્યા.તેમણે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે ૨૧/૦૫/૧૯૮૮ પહેલા તેઓ ઘાયલોનું કોઈ નિવેદન લઈ શક્યા નહીં કારણ કે તેઓ વાત કરી રહ્યા હોવા છતાં, તેઓ સ્વસ્થ રહેવાની સ્થિતિમાં નહોતા.

ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી- નંબર ૧ ના નિવેદનને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૪ દેવી સિંહ અને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૫ તાશી દોરજે દ્વારા મહત્વપૂર્ણ વિગતોમાં સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.અમને એવી કોઈ સામગ્રી બતાવવામાં આવી નથી કે જે ઉપરોક્ત સાક્ષીઓના નિવેદનોને નકારી કાઢે.

એ વાત સાચી હોઈ શકે છે કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧૧, ગામના સરપંચ , હીરા લાલને બોલાવવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ, તેનો અર્થ એ નથી કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૪ અને ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૫ અન્ય ગ્રામજનોને પણ

બોલાવવા બંધાયેલા હતા.આ ઘટનાની જાણ કરવા માટે સરપંચને બોલાવવામાં આવ્યા હશે.ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧૧, સરપંચ, ને પ્રતિકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે, કારણ કે તેમના મતે, ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧ પોલીસ સ્ટેશનના મકાન પાસે ઘાયલ અવસ્થામાં, કંઈક અંશે બેભાન અવસ્થામાં પડેલો હતો.તેમની જુબાની પરથી જણાય છે તેમ, તેઓ તેમના અગાઉના નિવેદનથી વિચલિત થયા હતા.બંને વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ અને ઉચ્ચ અદાલતે પણ અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે માત્ર ફરિયાદી સાક્ષી-૧૧, ગ્રામ પ્રધાનને પ્રતિકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યા હોવાથી, તે પોતે જ એવા નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જશે નહીં કે અન્ય સાક્ષીઓના નિવેદનો પર આધાર રાખવો જોઈએ નહીં.

અપીલકર્તાએ રસપ્રદ વાત એ છે કે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષીઓને એક સૂચન આપ્યું હતું કે જ્યારે તે રસ્તો ઓળંગી ગયો ત્યારે કેટલાક અજાણ્યા વ્યક્તિઓએ ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧ પર હુમલો કર્યો હતો અને તે દરમિયાન તે તે રસ્તા પરથી પસાર થઈ રહ્યો હતો, ત્યારે તેની શંકાના આધારે ધરપકડ કરવામાં આવી હતી, જે સ્પષ્ટપણે જહલામામાં તેની હાજરી સ્થાપિત કરે છે.

ફરિયાદી સાક્ષી-૪ દેવી સિંહે દૈનિક ડાયરીમાં આ ઘટનાને ખૂબ જ વિગતવાર રેકૉર્ડ કરી હતી.તેને કેલોંગ ખાતેના જિલ્લા મુખ્યાલયમાં મોકલવાની હતી.તપાસ અધિકારી પોતાનું કામ પૂરું કર્યા પછી જ ઘટના સ્થળે આવી શકતા



હતા, કીલોંગથી જાહલામા સુધી ચાલીને, જે એ હકીકતનો નિર્દેશ પણ કરે છે કે પોલીસને શક્ય તેટલી વહેલી તકે માહિતી આપવામાં આવી હતી.

ઉપર જણાવેલા કારણોસર, અમને આ અપીલમાં કોઈ યોગ્યતા મળતી નથી.અરજી ફગાવી દેવામાં આવે છે.અપીલકર્તા જમીન પર છે.તેને તાત્કાલિક આત્મસમર્પણ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.ટ્રાયલ કોર્ટને આ માટે પગલાં લેવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે.

બી. બી. બી.

અપીલ ફગાવી.

*This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.